

Preken 17. s e trin, Sigmund Hjorthaug

Tekst: Markus 2,14-22

Da han gikk videre, så han Levi, Alfæus' søn, sitte ved toldboden, og han sa til ham: "Følg meg!" Og han reiste seg og fulgte ham.

Senere sad Jesus til bords i hans hus, og mange toldere og syndere sad til bords sammen med ham og hans disciple, for der var mange, som fulgte ham. Da de skriftkloge blandt farisæerne så, at han spiste sammen med syndere og toldere, spurgte de hans disciple: "Hvorfor spiser han sammen med toldere og syndere?" Men da Jesus hørte det, sa han til dem: "De raske har ikke bruk for læge, det har de syge. Jeg er ikke kommet for at kalde retfærdige, men syndere."

Johannes' disciple og farisæerne holdt faste. Da kom der nogle til ham og spurgte: "Hvorfor faster Johannes' disciple og farisæernes disciple, men dine disciple faster ikke?" Jesus svarede dem: "Kan brudesvendene faste, mens brudgommen er sammen med dem? Så længe de har brudgommen hos sig, kan de ikke faste. Men der kommer dage, da brudgommen er taget fra dem, og den dag skal de faste. Ingen setter en lap af ukrympet stoff på en gammel kappe; for så river den nye lap det gamle i stykker, og hullet bliver værre. Og ingen fyller ungvin på gamle lædersække; for så sprænger vinen sakkene, og både vin og sække ødelægges. Nej, ungvin på nye sække!"

Jesus er synderes venn

"Hvorfor spiser han sammen med toldere og syndere?"

Dette sa de skriftkloge blandt farisæerne om Jesus.

De sa det i forakt. Hvordan kan han fornedre seg til å være sammen med sånne folk? Han burde holde seg til dem som levde etter loven, sånn som de selv gjorde. Han burde holde seg til skikkelige folk, mente de og ikke være sammen med sånne mennesker, toldere og syndere.

Vi hører om tolderen Levi. Han hadde blitt Jesu disippel og nå inviterte han sine tidligere tolderkolleger til en fest, forat de kunne møte Jesus og lære ham å kjenne.

Til festen kom også Jesu disipler, og mange fler, *for der var mange, som fulgte ham.*

Men at Jesus spiste sammen med tollere og syndere, det hadde de skriftkloge kun forakt til overs for.

Toldere var dårlig likt i sin samtid. For det første arbeidet de for en okkupasjonsmakt, romerne. For det annet, så var de kjent for å ta mere toll enn de skulle, og stikke det i sin egen lomme (Sakkeus)

Pga deres uærlighet, snyd og bedrag, ble de omtalt i samme åndedrag som åpenbare syndere, de prostituerte f.eks.

Men det de skriftkloge sa om Jesus, *Hvorfor spiser han sammen med toldere og syndere?"*

Som de sa i forakt for Ham, er en trøsterik sannhet for deg og meg som tror på Jesus.

Hvorfor? Fordi vi nettopp hører til denne kategori, toldere og syndere.

Vi synder daglig, mange ganger, og på mange måter, i tanker, ord og gjerninger.

Vi kjenner den onde lyst vårt hjerte, som kommer fra vårt syndeforderv, som vi har i oss, og alltid vil komme til å ha i oss så lenge vi lever på denne jord. Dette syndeforderv, som vi merker utslag av, i våre tanker, i syndig begjær, i hovmot, misunnelse, bare for å nevne noe, og som gjør at vi av og til vemmes over oss selv!

Jo, vi hører nettopp til denne flokk av toldere og syndere, og nå får vi høre at Jesus vil være sammen med sånne som oss. Ja nettopp oss! Han elsker å være sammen med syndere.

Han forklarer selv hvorfor, når han sier:

"De raske har ikke brug for læge, det har de syge. Jeg er ikke kommet for at kalde retfærdige, men syndere."

Jesus er synderes Frelser, han er synderes venn!

Han som er den rene, opphøyde, hellige, Guds Sønn, han bøyer seg ned til oss og vil være sammen med deg og meg, som er urene, som er vanhellige, som er fulle av det som er ondt. *I det høye og hellige bor jeg, sier Herren, og hos den som er sønderknust og nedbøyet i ånden.* Es 57,15.

Han vil være hos oss, vi som må si som tolleren i templet: *Gud vær meg synder nådig!*

Det er ikke noe annet han heller vil enn å være oss nådig, det var jo derfor han led på korset for våre synder, så han kunne tilgi oss alle våre synder.

Vi kan ikke fatte det, vi tenker som Peter, da han og hans kolleger hadde vært ute og fisket hele natten, uten å få en eneste fisk, og de var ganske fortvilet over dette, for det var ikke just sportsfiske de drev med!

Nei, fisken det var deres næringsgrunnlag. Og nå så det ganske mørkt ut for dem.

Men så kommer Jesus forbi og sier til dem: *Legg ut på dypet og kast jeres garn til fangst*, og de fanget så meget fisk så deres garn var ved at sprænges. Og de måtte ha hjelp fra sine kammerater for å få fisken iland.

Det var et under, et tegn, for det skulle egentlig ikke være mulig å få fisk der, ut på dypet, og heller ikke midt på lyse dagen!

Peter innser da, at Jesus er Guds Sønn, den rene opphøyde, hellige. Han tenker: Jeg kan ikke være i hans nærhet, for jeg er en synder! Han sier: *Gå fra meg, Herre, for jeg er en syndig mann.* Han tenkte at Jesus kan jo ikke være samme med sånne som meg. Han tenkte på samme måte som de skriftloge, Jesus skal da ikke være sammen med syndere, men heller med dem som gjør alt rett og godt, og har alt sitt på det tørre.

Men Jesus går ikke fra ham, for det var nettopp syndere han var kommet for å frelse. Han sier til Peter: *Frygt ikke!* Fra nå av skal du fange mennesker. Og i dette *Frygt ikke*, ligger hele evangeliet, for Jesus skulle lide og dø for Peters synder, og han ville ikke gå fra ham, men bli hos ham, for Peter hadde brug for Ham, fordi han hadde brug for syndernes forlatelse, nettopp fordi han var en syndig mann.

Derfor har vi også brug for at Jesus bliver hos oss, for han er den eneste som kan gi oss syndernes forlatelse, Han er Guds Søn og han har sonet for all vår synd.

De raske har ikke brug for læge, det har de syge. Jeg er ikke kommet for at kalde retfærdige, men syndere.

Han var kommet for sånne som deg og meg som ikke får til å leve som vi bør, vi synes det står dårlig til med vår bibellesning og bønn, og vi faller i synd så ofte, derfor vil han komme til oss, være hos oss, og si til oss: Sønn, datter! Vær frimodig, dine synder tilgives deg.

Faste

I neste del av vår tekst, får vi høre noe om faste. Døperen Johannes' disipler og fariseerne holdt seg nøye til de regler for faste som fantes blant jødene på den tid.

Fariseerne pleide å faste to ganger om uken, mandag og torsdag, og Johannes disipler hadde vokst opp i denne jødiske tradisjon, og nå blir Jesu disipler klandret forat de ikke fastet. *Nogle kom til Jesus og spurte: "Hvorfor faster Johannes' disciple og farisæernes disciple, men dine disciple faster ikke?"*

Nå sto det ikke noe i Det gamle testamentet at man skulle faste to ganger i uken, men de skulle faste, ihvertfall en gang i året i forbindelse med den store forsoningsdagen. Men også noen andre ganger ble jødene pålagt faste, i forbindelse med store nødstider f.eks Jesu forbyder ikke faste, han sier i Bjergprekenen i Matt 6, til sine disipler: *Når I faster, må I ikke gjøre som fariseerne som faster for å ses av mennesker.* Og han sier også et sted i forbindelse med utdrivelsen av en ond ånd, *Dette slag kan ikke drives ut uten ved bønn og faste.* Jesus fastet også selv, i 40 dager og 40 netter, da han ble fristet av djevelen ørkenen.

Faste kan være en god ting. Men det er en frivillig sak, ikke noe som er pålagt oss. Vi ser i vår tekst idag at det lett kan bli en lovgjerning, noe som man skal gjøre for å fortjene noe hos Gud. «Hvorfor faster ikke dine disipler, sånn som vi?» Som om det skulle høre til det å være en god og rett kristen.

Men det er ingenting som skal komme i tillegg til Jesu fortjeneste når det gjelder vår frelse. Hvis vi prøver å kombinere noe vi gjør, med nåden i Kristus, så faller alt i grus. Gud vil ikke vite av det. Han ser kun på sin Sønn, og hans fortjeneste i vårt sted. Våre gjerninger teller ingenting. Ja de er en vederstyggelighet for Herren, hvis vi tror at våre gjerninger kan fortjene noe hos ham.

Dette tas opp i Galaterbrevet, og Paulus bruker kraftige ord, om dem som mente de måtte omskjæres forat det skulle stå rett til med dem. Han sier til dem. *Jeg, Paulus, sier til jer, hvis I lader jer omskjære vil Kristus intet gavne jer.* Gal 5,1. Man kan ikke kombinere nåden i Kristus med lovgjerninger, det er fortapelsens vei.

Det er kun hva Kristus har gjort til frelse som gjelder for Gud og ingen ting annet.

Jesus sier det selv i dagens tekst:

«Ingen setter en lap af ukrympet stof på en gammel kappe; for så river den nye lap det gamle i stykker, og hullet bliver værre. Og ingen fylder ung vin på gamle lædersække; for så sprænger vinen sækkene, og både vin og sække ødelægges. Nej, ung vin på nye sække!»

Den gamle kappe, med bl a den regelmessige faste var det Johannes' disipler mente at også Jesu disipler måtte bruke forat alt skulle være rett, forat de skulle være rettferdige i Guds øyne. Men da ville ikke Jesu fortjeneste være dem til noen nytte. Alt ville være forgjeves. Og Jesus bruker et bilde til: Man kan ikke fylle ny vin på gamle sække, sier han, dvs man kan ikke ta med seg de gamles forskrifter som endel av frelsen. Bort med det sier Jesus! *Ung vin på nye sække.* Det er kun Kristi fortjeneste som gjelder for Gud.

Jesus har megen møyne med å overbevise oss om at det vi kommer med av gode gjerninger, ikke skal gi oss noen fortjeneste overfor Gud, for det gjør det slett ikke. Det pynter ikke på vårt regnskap overfor Gud.

Jeg husker fra gymnasietiden. Vi hadde en prest som underviste oss i religion, og han spurte hva *nåde* er for noe. Hva er nåde? Han svarte selv. Jo, det har seg sånn, at når vi gjør så godt vi kan, vi har gjort vårt beste, men så ser vi at det mangler noe for at det kan bli helt godt, da er det nåden kommer inn i bildet. Vi trenger Guds nåde for at det skal bli helt godt.

Det ropte inne i meg: Det er forkert! Det er ikke sånn. Jeg hadde nettopp fått se hva frelse var, at det var å eie Kristi rettferdighet og at ens eget ikke teller noen ting.

Det denne prest gjorde, det var å ta den gamle kappe av lovgjerninger og prøve å lime et lite stykke nåde på denne kappen, og da sier Jesus: Hullet vil bare bli større. Her trengs noe annet, enn våre gode gjerningers kappe pluss litt nåde. Vi trenger Kristi rettferdighets drakt! Og den alene!

Men Gud vil vel at vi skal gjøre gode gjerninger? Ja, men ikke for å oppnå hans gunst.

Det har Jesus oppnådd for oss. Gud er tilfreds med sin Sønnns rettferdighet, som du og jeg får eie som vår.

Gode gjerninger springer ut av et glad og takknemlig hjerte, fordi Jesus har gjort alt til vår frelse.

Vi elsker fordi han elsket oss først, 1.Johs 4,19. Vi vil etter vår nye natur være barmhjertige mot vår neste, når vi ser at Gud er barmhjertig mot oss, har forbarmet seg over oss arme syndere, og sendt sin Sønn til soning for all vår synd.

Gled deg i Herren

Tilslutt litt om gleden i Herren.

Når Jesus får høre anklagen mot hans disipler forat de ikke holder faste som de andre.

De sier *"Hvorfor faster Johannes' disciple og farisæernes disciple, men dine disciple faster ikke?"* Da sier Jesus: *"Kan brudesvendene faste, mens brudgommen er sammen med dem? Så længe de har brudgommen hos sig, kan de ikke faste.»*

Å være i Jesu nærhet, det er den største glede, tenk å være sammen med han, hver dag. Og det får du og jeg. Da har vi ingen grunn til å faste eller klage, for han har gjort alt for oss til frelse, vi får hvile ut hos han, vi får lov å gå til ham og fortelle om alle våre nederlag, om alt vi synes vi burde gjøre og være, men ikke får til, vi får lesse våre byrder av hos ham, som sier. *Kom til meg alle I som strever og bærer tunge byrder, og jeg vil gi jer hvile.* Matt 11,28.

Kom til meg! Legg fra deg dine byrder hos meg, ikke minst den store byrde av anklage mot deg selv for alt det du ikke får til, for alle dine nederlag, for dine mange synder, som trykker deg ned. Han sier, *Kom til meg!* Jeg har båret alt dette opp på korset og sonet for det! Du skal ikke straffes for det. Jeg har tatt straffen i ditt sted. Alt det gale som ligger i din fortid, både for lenge siden, og det du gjorde i går, eller idag, det tilgiver han deg, uforskyldt av nåde, for han har tatt straffen for alle dine synder.

Så er du fri! Du skal få glede deg over at Gud har kastet alle dine synder bak sin rygg, han ser dem ikke mer, han har kastet dem i glemselens hav.

Fryd deg og gled deg over din brudgom, som er hos deg. Tenk ikke lenger på alt det gale du har gjort, gled deg i Ham, at har tatt det på seg.

Gled jer alltid i Herren, sier Paulus, Jeg siger atter gled jer. Fil 4,4.

Nei, brudesvennene kan ikke faste eller sørge, når brudgommen er hos dem. Du får være hos din brudgom, Jesus Kristus, hver dag, og frydes og gledes over hans godhet, hans barmhjertige, og hans tilgivelse.

Men der kommer dage, da brudgommen er taget fra dem, og den dag skal de faste, sier Jesus Jesus tenker på da han skulle bli korsfestet, dø og bli lagt i en grav. Disiplene hadde ham ikke hos seg lenger, de var fortvilte, følte seg helt overlatt til selv og de var redde, de satt bak låste dører av frykt for hva som ville hende dem.

Men etter tre dage, sto Jesus opp fra graven, kom inn til dem gjennom lukkede døre, og sa *Fred være med jer.* Og det står: *Disiplene blev glade da de så Herren.*

Jesus kan også skjule seg for deg og meg. Vi er i nød og vanskeligheter, Vi ber til ham, roper til ham, men det er som han ikke hører, vi synes han er tatt fra oss.

Men han er ikke langt borte fra oss, ja egentlig nærmere enn du tror, men det er skjult for dine øyne.

Men om du ikke ser ham, så ser han deg og kjenner din sak, og du må vente på Ham, Job 35,14 Han vil svare i sin tid – i den rette tid. Stol du kun på ham. Og gled deg i Ham, selv om det må være gjennom tårer. Han har ikke glemt deg. Han skjuler seg for deg, en tid, forat han på ny kan forbarme seg over deg.

Gled jer alltid i Herren, Jeg siger atter gled jer. Amen.

